

Vergissingen of leugens?

Van opzet is niet gebleken, zei de wrakingskamer van het Gerechtshof Amsterdam over de onwaarheden die raadsheer Duco Oranje als verweer aanvoerde. Toch roept de wrakingsbeslissing de vraag of Oranje kan worden gehandhaafd als voorzitter van het Netherlands Commercial Court of Appeal.

DOOR / LEX VAN ALMELO

Op 28 oktober heeft de wrakingskamer van het Gerechtshof Amsterdam het wrakingsverzoek van de Staat Oekraïne tegen Duco Oranje toegewezen. Oranje is voorzitter van de kamer die moet beslissen over de teruggave van kunstschaten van de Krim. Het Allard Pierson Museum had die in bruikleen gekregen voor een expositie. En nu willen zowel de Staat Oekraïne als vier musea op de Krim de kunstschaten terug hebben. De musea worden gesteund door de Russische Federatie, waartoe het schiereiland sinds de Russische annexatie in 2014 behoort. Hoewel de kunstschaten slechts verzekerd zijn voor 1 miljoen euro is het belang van de zaak groot, vooral om politieke redenen. Volgens de Rechtbank Amsterdam moeten de kunstschaten op basis van de Erfgoedwet naar Oekraïne. Maar het Gerechtshof Amsterdam zegt medio 2019 in een tussenarrest, dat die wet niet van toepassing is, omdat de kunstschaten niet illegaal zijn uitgevoerd naar Nederland. Om te kunnen bepalen wie de eigenaar is van de voorwerpen heeft het hof meer informatie nodig.

In de zaak staan Rob Meijer en Marielle Koppenol-Laforce (Houthoff) de vier Krim-musea bij. Houthoff is ook de Nederlandse huisadvocaat van de Russische Federatie. Tijdens de zitting bij het hof in maart 2019 stoort Oekraïne zich aan de amicale houding van voorzitter Oranje, die op de zitting zegt: 'Zo ken ik u weer, mevrouw Koppenol.' Als één van de advocaten van Oekraïne, Adriaan Stoop (Bergh Stoop Sanders), later toevallig Maarten Drop (Cleber) tegen het lijf loopt, komt dit voorval ter sprake. Drop is als advocaat nauw betrokken bij de Nederlandse Yukos-zaken en zegt te begrijpen waar die opmerking van Oranje vandaan komt. Voordat de Krim-zaak opnieuw op zitting komt, dienen twee kantoorgenoten van Stoop een verzoek in om Oranje te wraken.

Met opmerkingen [D.J.1]: Onjuist. Oranje heeft geen onwaarheden als verweer aangevoerd. De onjuistheden die de wrakingskamer Amsterdam noemt betroffen twee punten:

1. datum van het vertrek van het kantoor, die voor het verweer niet relevant was;
2. de samenwerking met twee advocaten, die in 2009 "meer dan incidenteel waren", maar Oranje heeft niet als verweer aangevoerd dat hij niet in 2009 meer dan incidenteel met deze twee advocaten overleg heeft gehad. Zie ook hierna.

Met opmerkingen [D.J.2]: Onjuist. Die vraag is er niet. De beide beslissingen zijn immers duidelijk. Deze vraag en dit artikel is een pleidooi van mr. Drop, die de klaarblijkelijk alsnog (met een reeks onwaarheden) voor de 3de keer zijn gelijk wil halen, nu in de media.

Met opmerkingen [D.J.3]: Onjuist. Dit is het standpunt van mr. Drop, maar bewijs daarvan is niet gegeven.

Met opmerkingen [D.J.4]: Onjuist. In 2009 waren zij voor zover bekend niet advocaten van Rusland.

Met opmerkingen [D.J.5]: Onjuist. Oekraïne stoorde zich niet. Het was een over en weer plezierige zitting. Pas maanden later na inmenging van Mr. Drop is dit als (ongegrond) thema ingebracht. Hof Den Haag heeft dat ook niet gevolgd.

YUKOS OIL

Het wrakingsverzoek heeft een voorgeschiedenis die samenhangt met het faillissement van Yukos Oil. Dit olieconcern is tot een kwart eeuw terug een Russisch staatsbedrijf en komt na privatisering in handen van Mikhail Chodorkovski, die later een politieke tegenstander wordt van Poetin. Volgens de Russische fiscus ontduikt Yukos Oil belasting door schijntransacties met dochterbedrijven in het buitenland en legt voor tientallen miljarden naheffingen en boetes op. Daardoor gaat het bedrijf failliet. Daarna worden aandelen van Yukos-dochters en andere activa via veilingen verkocht aan staatsbedrijf Rosneft en bedrijven die het op een akkoordje gooien met het Poetin-regime. Omdat de veilingen zijn georkestreerd, wordt het eigendom van de kopers betwist in tientallen procedures. De curator van Yukos Oil verkoopt de aandelen van Yukos Finance BV aan Promneftstroy, een consortium van investeerders, waaronder Renaissance Capital (RenCap). Yukos Finance is gevestigd in Nederland en mede daardoor spelen zich alleen al in Amsterdam tientallen procedures af. In die procedures treedt Duco Oranje (Clifford Chance) op als één van de advocaten van Promneftstroy, tot kort voordat hij in 2010 raadsheer-plaatsvervanger wordt bij het Gerechtshof Amsterdam. Voor Promneftstroy treden ook Rob Meijer en Marielle Koppenol-Laforce op. In meerdere procedures staan Promneftstroy en de bestuurders van Yukos Finance tegenover elkaar. Eén daarvan, Dave Godfrey, wordt persoonlijk bijgestaan door Maarten Drop.

Met opmerkingen [D.J.6]: Onjuist. Het is niet de mening van de Russische fiscus, maar het staat ook volgens uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vast dat Yukos Oil belasting heeft ontdoken.

Met opmerkingen [D.J.7]: Onjuist. De veiling was juist niet georkestreerd, zoals beslist in het vonnis van de High Court te Londen van 8 oktober 2019 te vinden op: <https://www.fountaincourt.co.uk/wp-content/uploads/Yukos-Finance-B.V.-Judgment.pdf>

Met opmerkingen [D.J.8]: Onjuist. De tientallen procedures zijn niet gevoerd vanwege onregelmatigheden in de veiling, maar om redenen van niet erkenning in Nederland van het eerdere faillissement van Yukos Oil.

Met opmerkingen [D.J.9]: Onjuist. Er spelen zich in Amsterdam (c.q. Nederland) geen tientallen Yukos-procedures af. De meeste waren meer dan 10 jaar geleden.

Met opmerkingen [D.J.10]: Onjuist. Oranje is al 10 jaar geen advocaat meer en treedt al lang niet meer op.

Met opmerkingen [D.J.11]: Onjuist. Voor zover bekend traden zij ten tijde van de betrokkenheid van Oranje in rechte niet op voor Promneftstroy.

'NOOIT ENIG CONTACT'

In het wrakingsverzoek stelt Oekraïne dat Oranje in het verleden als advocaat van Promneftstroy 'materieel de lezing van de Russische Federatie heeft uitgedragen' en vroeger nauw heeft samengewerkt met Meijeren Koppenol-Laforce. Het wrakingsverzoek wordt behandeld door de externe wraking van het Amsterdamse hof bij het Gerechtshof 's-Gravenhage. Als *NRC Handelsblad* op 13 september 2019 een artikel plaatst over het wrakingsverzoek, neemt het Gerechtshof Amsterdam een voorschot op de uitspraak door in een persbericht op rechtspraak.nl te schrijven dat 'de als feit gepresenteerde wrakingsgronden feitelijke grondslag missen'. De krant voegt dit commentaar toe aan het artikel.

De Haagse wrakingskamer wijst het verzoek op 1 november 2019 af. Volgens de uitspraak heeft Oranje gezegd dat hij in de Yukos-zaken 'van midden 2005 tot midden 2009 nooit enig contact heeft gehad met de Russische Federatie' noch haar belangen heeft vertegenwoordigd. 'Evenmin is sprake geweest van een jarenlange samenwerking met mrs. Meijer en Koppenol-Laforce.'

De zaak neemt een wending als Drop de stukken van de Haagse wrakingskamer onder ogen krijgt en ziet dat Oranje in zijn verweer zes punten heeft aangevoerd, die volgens Drop onwaar lijken. Naar eigen zeggen zou Oranje

1. geen advocatuurlijke betrokkenheid hebben gehad bij de veiling van de aandelen Yukos Finance;
2. medio 2009 zijn werkzaamheden in de Yukos-zaken hebben beëindigd;
3. midden 2009 de Yukos-procedures hebben overgedragen aan zijn kantoorgenoten bij Clifford Chance;
4. Clifford Chance eind 2009 hebben verlaten;
5. niet hebben samengewerkt met Meijer en Koppenol-Laforce;
6. nooit enig overleg of zelfs maar contact hebben gehad met de Russische Federatie.

Met opmerkingen [D.J.12]: Onjuist. Alleen in 2019 en alleen "meer dan incidenteel".

Met opmerkingen [D.J.13]: Onjuist. De wraking is niet behandeld door het hof Amsterdam, maar door het hof Den Haag.

Met opmerkingen [D.J.14]: Onjuist. Fout citaat, Oranje heeft gezegd dat hij überhaupt nooit contact heeft gehad met Rusland.

Met opmerkingen [D.J.15]: Onjuist. Fout citaat. Dit miskend waar de zaak betrekking op had. Het hof Den Haag heeft geoordeeld:
"Dat de raadsheer als advocaat destijds het belang van de Russische Federatie heeft bepleit en/of na de overdracht van de zaken betrokken is gebleven bij de Yukos-zaken, is niet aannemelijk geworden. Evenmin is aannemelijk geworden dat in de tijd dat de raadsheer als advocaat optrad in de Yukos-zaken, hij de standpunten van de Russische Federatie verdedigde in nauwe samenwerking met mrs. Meijer en Koppenol-Laforce"

Met opmerkingen [D.J.16]: Onjuist. Oranje heeft als verweer aangevoerd: *"Van de gestelde jarenlange nauwe samenwerking tussen mij en mrs. Meijer en Koppenol-Laforce vanaf 2010 was dan ook geen sprake."* Het onderstreepte is hier cruciaal.

RENCAP E-MAILS

Na het nodige onderzoek prikt Drop deze beweringen door in een uitvoerige brief aan de advocaten van Oekraïne plus producties. Basis voor het onderzoek is dat Drop als één van de Yukos-advocaten toegang heeft tot de zogenoemde 'RenCap'-data. Die data bestaan uit duizenden e-mails van en aan Renaissance Capital, één van de investeerders uit het Promneftstroy-consortium. De mails zijn na interne perikelen binnen het consortium gegeven aan Yukos, dat ze in meerdere procedures gebruikt om aan te tonen dat de veilingen van Yukos-aandelen georkestreerd waren.

Met opmerkingen [D.J.17]: Onjuist. Mr. Drop prikt deze niet door, want vaststaat dat Oranje:
- juist géén betrokkenheid heeft gehad bij de veiling van de aandelen Yukos Finance;
- juist nooit enig overleg of zelfs maar contact heeft gehad met de Russische Federatie;
- slechts in 2019 "meer dan incidenteel", en dus niet "jarenlang" en niet "nauw" en vooral (want daar ging het om) niet voor Rusland met de twee advocaten heeft samengewerkt.

Met opmerkingen [D.J.18]: Onjuist. Mr. Drop kan geen toegang hebben tot die 'RenCap'-data als één van de Yukos-advocaten, want dat zijn vertrouwelijke e-mails tussen de investeerders van Promneftstroy onderling en met hun advocaten. Hoe hij daaraan is gekomen is nooit opgehelderd. Zie ook het hiervoor genoemde vonnis van de High Court te Londen van 8 oktober 2019.

Met opmerkingen [D.J.19]: Onjuist. Volgens het hiervoor genoemde vonnis van de High Court te Londen gaat het om ca 1 miljoen (!) documenten, waaronder de correspondentie met haar advocaten.

Met opmerkingen [D.J.20]: Onjuist. Volgens het hiervoor genoemde vonnis van de High Court te Londen is niet opgehelderd hoe Godfrey / mr. Drop aan deze vertrouwelijke documenten zijn gekomen.

Met opmerkingen [D.J.21]: Onjuist. "Yukos" bestaat niet. Ook de vennootschap Yukos Oil bestaat niet meer. De documenten zijn voor zover bekend in handen van Godfrey/ mr. Drop.

Met opmerkingen [D.J.22]: Onjuist. De voornoemde Engelse procedure, waarin de RenCap-data zijn ingebracht, hebben Godfrey/ Mr. Drop verloren en daarin is geoordeeld dat de veiling juist niet was georkestreerd.

Aan het slot van zijn brief beklemtoont Drop dat hij dit onderzoek onbezoldigd heeft gedaan in het belang van de waarheidsvinding, dat hij geen enkele bemoeienis heeft met de Krimprocedure en dat hij niets heeft tegen de persoon Oranje.

In de brief wordt gewezen op een advies van 6 augustus 2007 – negen dagen vóór de veiling - waarin een Clifford Chance-medewerker schrijft dat hij 'the proposed auction in Russia of shares in Yukos Finance BV' heeft besproken met Oranje. Uit talloze andere e-mails blijkt dat Oranje niet tot midden 2009, maar 'tenminste tot juli 2010 intensief als advocaat bij de Yukos-zaken betrokken was'. Uit een pleitnota van 23 juni 2010 en een vonnis van 28 juni 2010 blijkt dat Oranje medio 2010 nog is opgetreden als advocaat voor Promneftstroy. Drop zag hem op de zitting, die hij bijwoonde om zijn cliënt Godfrey op de hoogte te houden.

Met opmerkingen [D.J.23]: Onbewezen stelling van mr. Drop. Hij is al een jaar intensief met deze zaken bezig. De cliënt van mr. Drop, Godfrey, was Vice President and General Counsel van Yukos Oil. Yukos Oil had aanzienlijke bedragen buiten Rusland geparkeerd (o.a. via een stichting in Nederland). Ingevolge de Yukos-procedures in Nederland is ca US\$ 1.200.000.000 vrijgegeven.

Godfrey en zijn voormalig Yukos Oil medebestuurders procederen nu onderling in New York over de verdeling hun persoonlijke deelnemingen daarin. Zie: <https://drive.google.com/open?id=0B6Q-T4ZDdBzHdWhnMVdtNUVfSXRKQXhEdEVQVklqRExGQTdn>

Tijdens de zitting van de tweede wrakingsprocedure waren advocaten uit de Yukos-procedure als belangstellende toehoorders aanwezig. Dit doet eerder veronderstellen dat er een belang schuilgaat achter de activiteiten van mr. Drop in deze wrakingsprocedures.

Met opmerkingen [D.J.24]: Onjuist. Fout citaat: In de e-mail staat: "Please find attached our memorandum, with two attachments, regarding relevant Dutch legal issues in relation to the proposed auction in Russia of shares in Yukos Finance B.V. We have also discussed the issues with Duca." Deze e-mail van Clifford Chance bevat, anders dan mr. Drop steeds herhaalt, niets over de veiling in Moscow. De e-mail en het memorandum gaan alleen over op de aandelen in Nederland gelegde beslagen, en niet over de veiling in Moscow en dus ook niet over betrokkenheid van Oranje daarbij (die was er namelijk niet).

Met opmerkingen [D.J.25]: Onjuist: Vanaf eind 2009 / begin 2010 was Oranje niet meer intensief bij de Yukos-zaken betrokken. Dat blijkt ook niet uit e-mails. De wrakingskamer heeft dat ook niet geoordeeld.

Met opmerkingen [D.J.26]: Onjuist. Dit is nog een vraag, want er worden in dat vonnis twee advocaten genoemd en ook de kantoorgenoten van Oranje bij wie hij navraag heeft gedaan staat niet bij dat hij toen nog heeft opgetreden.

Met opmerkingen [D.J.27]: Onbewezen stelling. Mr. Drop zegt dat wel, maar waaruit blijkt dat?

Met opmerkingen [D.J.28]: Voor zover bekend was hij toen niet de advocaat van Godfrey, daarvoor trad immers het kantoor Nauta op.

Terug naar de zitting bij de Haagse wrakingskamer. Volgens het proces-verbaal van die zitting heeft Oranje gezegd dat er geen samenwerking met mr. Koppenol is geweest, 'laat staan een intensieve samenwerking'. Maar een zoekopdracht in de RenCap-data met de termen 'Oranje' en/of 'Duco' in combinatie met 'Meijer' of 'Koppenol' levert volgens de brief van Drop ruim 180 unieke e-mails op. En daaruit blijkt dat de drie advocaten van maart 2009 tot begin 2010 intensief hebben samengewerkt, onder meer aan processtukken. Volgens Drop is het dus 'bezijden de waarheid' als Oranje in zijn verweerschrift schrijft dat 'het kan zijn dat het kantoor Clifford Chance vanaf 2010 in de Yukos zaken nauw is gaan samenwerken met mrs. Meijer en Koppenol-Laforce met het oog op cassatieprocedures, maar ik was daar niet bij betrokken'. De RenCap-mails maken ook duidelijk dat Oranje wel degelijk contacten heeft gehad met de Russische Federatie. Zo heeft Oranje op 26 en 27 mei 2009 in Parijs overleg gevoerd met advocaten van Cleary Gottlieb, die in de Yukos-zaken optreden voor de Russische Federatie. Bij het overleg zijn ook een advocaat van staatsbedrijf Rosneft en Meijer en Koppenol-Laforce aanwezig. Na dit overleg ontvangen Oranje, Meijer en Koppenol-Laforce een e-mail waarin advocaten van Cleary Gottlieb toezeggen om te proberen Promneftstroy interne stukken van Yukos Oil te verschaffen die in handen zijn van de Russische Staat.

Met opmerkingen [D.J.29]: Onjuist. Deze "Maar" impliceert dat wat Oranje gezegd heeft niet waar zou zijn, maar dat oordeelt de wrakingskamer niet.

Met opmerkingen [D.J.30]: Onjuist. Wat zijn "unieke" e-mails. Allereerst zijn 180 e-mails van de 1 miljoen e-mails al niet veel. Maar bovendien zal Oranje in veel van die e-mails ofwel in de tekst ter sprake zijn gekomen (dus niet als geadresseerde) omdat hij nu eenmaal in de vele procedures de centrale advocaat was (dus in de trant van "according to Duco..." of "we should ask Duco..." etc.) ofwel, en, belangrijker, alleen in de cc, omdat vooral in die tijd het gebruik was om iedereen overal in te kopiëren, waardoor hij veel e-mails in cc ontving (soms wel 100 per dag) terwijl die hem in feite niet (meer) aangingen.

Met opmerkingen [D.J.31]: Onjuist. Wat Oranje hier heeft gezegd is waar. Uit niets blijkt dat dit niet waar is, en beide wrakingskamers hebben ook niet geoordeeld dat dit niet waar zou zijn.

Met opmerkingen [D.J.32]: Onjuist. Dat blijkt daar niet uit. Dat contact met de Russische Federatie is er immers nooit geweest. Daar is ook geen bewijs van.

Met opmerkingen [D.J.33]: Onjuist. Dat overleg is er niet geweest. Cleary Gottlieb wilde niet overleggen en Oranje en zijn kantoorgenoot zijn weer weggegaan.

Met opmerkingen [D.J.34]: Onjuist. Er was geen overleg, ook niet met "een advocaat van staatsbedrijf Rosneft".

Met opmerkingen [D.J.35]: Onjuist. Meijer was voor zover bekend niet naar Parijs gekomen.

Met opmerkingen [D.J.36]: Onjuist. Voor zover bekend heeft Cleary Gottlieb nooit interne stukken van Yukos Oil verschaft.

ALLES BIJ ELKAAR...

Op 15 juni 2020 diene de advocaten van Oekraïne een tweede wrakingsverzoek in, omdat Oranje in de eerste wrakingsprocedure zes onwaarheden heeft verkondigd. Dit verzoek wordt behandeld door de wrakingskamer van het Gerechtshof Amsterdam, die de brief van Drop als novum beschouwt. Omdat Oranje volgens Drop in zijn nieuwe verweerschrift opnieuw onwaarheden debiteert, schrijft Drop nog een tweede brief. Drop stuurt uit de RenCap-data een urenregistratie van Oranje mee, waaruit blijkt dat Oranje niet alleen bij het overleg in Parijs was, maar dat overleg intensief heeft voorbereid. Uit diverse e-mails blijkt dat Oranje samen met de advocaten van Cleary Gottlieb heeft gewerkt aan processtukken. Verder komt uit de urenregistratie naar voren dat hij wel degelijk zeer regelmatig overleg had met mr. Koppenol en/of Meijer.

Met opmerkingen [D.J.37]: Onjuist. Oranje heeft geen "zes onwaarheden verkondigt". Dat blijkt ook niet uit de uitspraken, en ook niet uit de stukken. Zie ook hiervoor.

Met opmerkingen [D.J.38]: Onjuist. Oranje debiteert niet (opnieuw) onwaarheden.

Met opmerkingen [D.J.39]: Onjuist. Er was geen overleg in Parijs met advocaten van Rusland.

Met opmerkingen [D.J.40]: Onjuist. Oranje heeft dat "overleg" niet intensief voorbereid.

Met opmerkingen [D.J.41]: Onjuist. Oranje heeft nooit "samen met de advocaten van Cleary Gottlieb heeft gewerkt aan processtukken", noch anderszins met hen samengewerkt.

Met opmerkingen [D.J.42]: Onjuist. Oranje had niet "zeer regelmatig" overleg met Koppenol of Meijer. Van wie is overigens dit citaat?

De Amsterdamse wrakingskamer vindt Oranjes eerste verklaring over de datum van vertrek bij Clifford Chance feitelijk onjuist en die over zijn aantreden als raadsheer-plaatsvervanger onvolledig. Dat hij zich heeft vergist in de data en dat hij het kort geding uit juni 2010 was vergeten, omdat dit slechts één van de vele Yukos-procedures betrof, overtuigt de wrakingskamer niet.

Uit de overgelegde stukken blijkt volgens de wrakingskamer verder dat Oranje in 2009 op zijn minst 'meer dan louter incidenteel' in Yukos-zaken met Meijer en Koppenol heeft samengewerkt, maar in 2010 niet. Over de bijeenkomst in Parijs heeft Oranje gezegd dat die niets voorstelde en dat hij al na één of twee uur is vertrokken. Maar uit de overgelegde e-mails en urenregistraties komt volgens de kamer naar voren dat Oranje op voorhand 'kennelijk' meer verwachtte van die bijeenkomst 'nu moet worden vastgesteld dat de raadsheer die (...) terdege heeft voorbereid in een samenwerking waarin ook mr. Meijer betrokken was'. Over het meermaals ontkend overleg met de Russische Federatie staat vreemd genoeg niets in de uitspraak, terwijl dat toch terzake doet voor de schijn van partijdigheid.

Met opmerkingen [D.J.43]: Dat zegt de wrakingskamer inderdaad, maar daar vergist zij zich, want Oranje had nooit gezegd wanneer hij als raadsheer-plaatsvervanger werd benoemd.

Met opmerkingen [D.J.44]: Onjuist. Oranje heeft niet gezegd dat hij het kort geding was "vergeten" en ook niet "omdat dit slechts één van de vele Yukos-procedures betrof". Oranje heeft gezegd dat hij zich daar niets van kan herinneren.

Met opmerkingen [D.J.45]: Onjuist. Deze "Maar" impliceert dat wat Oranje gezegd heeft niet waar zou zijn, maar dat oordeelt de wrakingskamer niet.

Met opmerkingen [D.J.46]: Onjuist. Er was geen overleg met de Russische Federatie.

Met opmerkingen [D.J.47]: Onjuist. Dit is niet ter zake, want in beide uitspraken is expliciet geoordeeld dat Oranje juist niet iets met Rusland van doen had.

De wrakingskamer ziet echter al genoeg andere redenen om het wrakingsverzoek toe te wijzen. Het gaat namelijk om méér dan 'een enkele onjuistheid, onvolledigheid of verspreking'. Oranje had (een deel van) de onjuistheden ook zelf eenvoudig kunnen controleren in plaats van die vast te leggen in een schriftelijke reactie. Maar terwijl de advocaten van Oekraïne spreken van 'gelogen' is naar het oordeel van de wrakingskamer 'niet gebleken' dat Oranje de bedoelde onjuistheden en/of onvolledigheden met opzet naar voren heeft gebracht. 'In het midden kan echter blijven wat dan wel de oorzaak is geweest hiervan. Alles bij elkaar is het teveel. Door zijn handelwijze heeft de raadsheer het vertrouwen geschaad dat een partij mag stellen in de aan haar toegewezen rechter. Daardoor zou de schijn van partijdigheid gewekt kunnen worden.'

Met opmerkingen [D.J.48]: Onjuist. Er zijn geen andere redenen.

De advocaten van Oekraïne zijn blij dat Oranje van deze zaak af is gehaald. In het belang van hun cliënt geven zij geen commentaar op de uitspraak. Het gerechtshof schrijft in het persbericht over de uitspraak dat de raadsheer de eerste wrakingskamer 'niet juist dan wel niet volledig heeft geïnformeerd', maar dat daarbij 'geen sprake is geweest van opzet'. Met deze subtiele draai wekt het hof de schijn zijn raadsheer opnieuw te willen 'sauveren', net als met het persbericht over de eerste wraking. Volgens een woordvoester van het hof is 'niet gebleken van opzet in gewoon Nederlands hetzelfde als geen opzet'. Hoe het ook zij - *NRC Handelsblad* en andere media nemen het 'geen opzet' over. Niettemin blijft boven de uitspraak de vraag hangen of je zulke onwaarheden onopzettelijk in een verklaring kunt opschrijven en hoe integer Oranje is. Drop zegt ervan overtuigd te zijn dat er van vergissingen geen sprake is. Volgens het Gerechtshof Amsterdam is de kwalificatie 'liegen' misplaatst, omdat die opzet veronderstelt. 'De uitspraak geeft het bestuur geen reden een onderzoek in te stellen.'

Met opmerkingen [D.J.49]: Maar in feite doen zij dus hier wel bij monde van mr. Drop.

Met opmerkingen [D.J.50]: Onjuist. Dit is geen "subtiele draai", maar een correcte weergave van wat in de beslissing staat:
"Dat de raadsheer destijds met opzet bedoelde onjuistheden en/of onvolledigheden naar voren heeft gebracht, zoals de verzoeker stelt, is naar het oordeel van de wrakingskamer niet gebleken."

Met opmerkingen [D.J.51]: Onjuist. Er is geen sprake van Oranje de hand boven het hoofd houden.

Met opmerkingen [D.J.52]: Onjuist. Fout citaat. Gezegd is:
"De bedoeling van een persbericht is om derden, waaronder de media, te attenderen op een uitspraak en daarbij de juridische tekst van een uitspraak van een voor een 'leek' begrijpelijke samenvatting en/of toelichting te voorzien. In algemene zin geldt daarbij: rechters stellen door partijen aangedragen feiten vast, of niet. In dat laatste geval bestaat dat feit volgens de rechter niet. De wrakingskamer heeft in de uitspraak in die zin vastgesteld dat 'van opzet niet is gebleken'. Daarmee zegt de wrakingskamer dus dat de door verzoekers gestelde opzet niet is vastgesteld. Deze opzet bestaat dan niet en dus kan, in 'gewoon Nederlands', in het persbericht worden gesteld dat er volgens de wrakingskamer geen sprake is geweest van opzet. Het hof heeft dus slechts bedoeld de overweging van de wrakingskamer te vertalen in 'gewoon Nederlands'. In het persbericht was, zoals gebruikelijk, een link naar de tekst van de uitspraak opgenomen, zodat iedereen deze tekst zelf ook kon raadplegen."

Met opmerkingen [D.J.53]: Onjuist. Dat is geen vraag, want het hof heeft daarover beslist.

Met opmerkingen [D.J.54]: Onjuist. Ook dat is geen vraag, want er zijn geen feiten die daartoe aanleiding geven.

Met opmerkingen [D.J.55]: Dit is het pleidooi van mr. Drop (nu voor de 3de keer), maar zonder enig concreet bewijs.

Oranje zelf ziet daar ook geen reden voor. In een uitgebreide reactie mailt hij onder meer: 'Ik heb in de wrakingsprocedure voor het hof Den Haag gezegd dat ik niet kan beoordelen of en in hoeverre Rusland de achterliggende partij is, maar dat ik in ieder geval nooit voor Rusland ben opgetreden en vanaf 2010 ook niet jarenlang intensief met die advocaten heb samengewerkt. Dat was en is de waarheid. Het hof Den Haag (...) heeft dan ook geoordeeld dat het verwijt ongegrond is. Dat oordeel staat nog steeds, ook na de uitspraak van de Amsterdamse wrakingskamer.'

Met opmerkingen [D.J.56]: Onjuist. Oranje heeft geen uitgebreide reactie gemaald. Hem was het artikel 22 niet ter beschikking gesteld.

Met opmerkingen [D.J.57]: Onvolledig citaat, waarbij de reactie van Oranje op vragen terzijde is gelegd. Oranje heeft bericht:

"De staat Oekraïne heeft mij gewraakt. Hij stelde daartoe dat, in een zaak die ik et twee andere rechters behandelde, de werkelijke partij achter de eisende partijen, vier musea op de Krim, in feite Rusland was, en dat ik, vanaf 2010 als advocaat voor Rusland jarenlang intensief heb samengewerkt met de twee advocaten die nu voor de Musea optreden.

Ik heb in de wrakingsprocedure voor het hof Den Haag gezegd dat ik niet kan beoordelen of en in hoeverre Rusland de achterliggende partij is, maar dat ik in ieder geval nooit voor Rusland ben opgetreden en vanaf 2010 ook niet jarenlang intensief met die advocaten heb samengewerkt.

Dat was en is de waarheid. Het hof Den Haag, waar de zaak naar verwezen was, heeft dan ook geoordeeld dat het verwijt ongegrond is. Dat oordeel staat nog steeds, ook na de uitspraak van de Amsterdamse wrakingskamer.

Vervolgens heeft Oekraïne een nieuw wrakingsverzoek in gediend. Het hof Amsterdam heeft over mijn verweer dat ik niet als advocaat voor Rusland ben opgetreden en dat ik na 2010 als advocaat niet jarenlang intensief met de advocaten die nu voor Rusland optreden heb samengewerkt niet anders beslist dan het hof Den Haag.

Het tweede wrakingsverzoek was behalve op deze genoemde twee verwijten ook gebaseerd op de stelling dat ik het hof Den Haag zou hebben voorgelogen, in de eerste plaats over de data waarop ik als advocaat uit de maatschap van mijn kantoor ben getreden en als advocaat ben uitgeschreven in verband met mijn benoeming tot rechter en in de tweede plaats over de intensiteit van de samenwerking met genoemde advocaten.

Het punt van de data vond en vind ik niet relevant voor de inhoudelijke beoordeling van de twee gronden waarop het wrakingsverzoek was gebaseerd. In mijn verweer bij het hof Amsterdam heb ik direct en ruitelijk toegegeven dat ik mij in dit opzicht heb vergist.

Over het punt van de samenwerking heb ik herhaald dat daarvan, wat mij zelf betreft, in 2010 niet of nauwelijks sprake geweest is. Het hof Amsterdam heeft daar niet anders over beslist maar over het bij dit hof nieuw gemaakte verwijt dat ik vóór 2010 intensief met de genoemde advocaten heb samengewerkt geoordeeld dat deze samenwerking meer dan incidenteel was. Dat is wat anders dan in de eerste zaak aan de orde was, nl. het na 2010 jarenlang samenwerken, zodat van een leugen geen sprake is."

VALSHEID

Oud-officier van justitie Robert Hein Broekhuijsen (Ivy) heeft op verzoek van Drop meegekeken in het dossier en vindt dat je bij deze stellingen van Oranje wel kanttekeningen kunt plaatsen. 'Vast staat dat het verweerschrift van Oranje aan de Haagse wraking diverse onwaarheden bevat. Van Oranje mocht de uiterste zorgvuldigheid worden verwacht nu hij als raadsheer werd gewraakt. Hij had de verplichting om de feiten juist en volledig aan de Haagse wraking mee te delen. Van die juistheid gaat de wrakingskamer immers ook uit. Als je dat dan nalaat kan dat volgens de jurisprudentie wel degelijk voorwaardelijke opzet op valsheid in geschrifte opleveren.'

Met opmerkingen [D.J.58]: Dit ondersteunt de wel zeer intensieve acties van mr. Drop die verder gaan dan die van een slechts belangstellende buitenstaander.

Met opmerkingen [D.J.59]: Het is de vraag of hij alle stukken van de wrakingsprocedures heeft gezien, waaronder de RenCap-data.

Met opmerkingen [D.J.60]: Welke zijn dat dan nu welbeschouwd precies?

Met opmerkingen [D.J.61]: Onjuist. Van valsheid in geschrifte kan geen sprake zijn. Oranje heeft geen stukken die tot bewijs dienen valselijk opgemaakt.

Alex Brenninkmeijer, oud-rechter en hoogleraar Rechtsstaat aan de Universiteit Utrecht, heeft op verzoek van het Advocatenblad de brieven van Drop naast de uitspraak van de Amsterdamse wrakingskamer gelegd. Omdat hij niet het hele dossier kent, kan hij alleen zeggen wat de norm in dit soort zaken is: 'Een rechter die subject wordt van een wrakingsprocedure moet de wrakingskamer en betrokken partijen op eigen initiatief volledig en juist informeren. Het mag geen kat-en-muisspel worden, waarbij de gewraakte rechter met manipulatie van de feiten - in ruime zin opgevat - probeert wraking te voorkomen.'

Is Oranje dan nog te handhaven als raadsheer in het hof en als voorzitter van het Netherlands Commercial Court of Appeal? Het is tenslotte een jong hof waaraan partijen vrijwillig hun zaken voorleggen. Een onberispelijke reputatie van de voorzitter is dan een relevante factor.

Volgens Oranje heeft hij zich hooguit vergist. Het Gerechtshof Amsterdam: 'Een gewraakte rechter kan in de zaak waarin hij gewraakt is niet meer optreden, maar vanzelfsprekend wel in andere zaken.'

Met opmerkingen [D.J.62]: Dus ook niet de volledige stukken gezien, maar alleen het pleidooi van mr. Drop en de uitspraak.

Met opmerkingen [D.J.63]: Onjuist. Er was geen sprake van een "kat-en-muisspel".

Met opmerkingen [D.J.64]: Onjuist. De NCC is geen "jong hof".

Met opmerkingen [D.J.65]: Onjuist citaat. Onvolledig en daardoor misleidend. Gezegd is:
"De kwalificatie 'liegen' komt voor rekening van de vraagsteller en is misplaatst, aangezien dit nu juist het opzet veronderstelt waarvan de wrakingskamer heeft overwogen dat deze haar niet is gebleken. Deze onjuistheid geldt ook voor de associatie met andere taken van de raadsheer in kwestie. Een gewraakte rechter kan in de zaak waarin hij gewraakt is niet meer optreden, maar vanzelfsprekend wel in andere zaken"